

IV. De combinatie van arbeidsongeschiktheid met een politiek mandaat

Politiek mandaat – Werkzaamheid – Toelating – Cumulatie uitkeringen en inkomsten

Vraag nr. 269, gesteld op 5 juni 2025, aan de vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding, door mevrouw DEMESMAEKER¹

Niet iedereen in dit land is voltijds politicus, sommige mensen voeren een politiek mandaat uit naast hun beroep als werknemer, zelfstandige of ambtenaar.

1. Kan iemand die arbeidsongeschikt is:
 - zijn mandaat als gemeenteraadslid verderzetten?
 - zijn functie als lid van het college van burgemeester of schepenen verder uitvoeren?
2. Welke regels gelden hierrond en wie controleert hierop?
3. Voor de afgelopen drie jaar en per gewest: hoeveel langdurig arbeidsongeschikten oefenden een politiek mandaat uit, hoeveel als gemeenteraadslid, hoeveel als burgemeester, hoeveel als schepenen?

Antwoord

1. Om in de uitkeringsverzekering voor werknemers arbeidsongeschikt te kunnen worden erkend, is het onder andere vereist dat de betrokken sociaal verzekerde elke werkzaamheid stopzet (vgl. de voorwaarden opgenomen in art. 100, §1 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14.07.1994). Deze notie “werkzaamheid” kent op basis van de rechtspraak een zeer ruime invulling. Zo stelde het Hof van Cassatie in een arrest van 18 mei 1992 dat onder arbeid wordt verstaan, elke werkzaamheid met productief karakter die wordt verricht in het maatschappelijk verkeer, ook als zij niet tegen loon als vriendendienst wordt verricht.

a) Het uitoefenen van een politiek mandaat vormt dus ook een werkzaamheid die moet worden stopgezet om arbeidsongeschikt te kunnen worden erkend.

b) Tijdens de periode van erkende arbeidsongeschiktheid is het evenwel mogelijk om een werkzaamheid (zoals het verrichten van een politiek mandaat) met de toelating van de adviserend arts van de verzekeringsinstelling uit te oefenen.

2. Om tijdens de periode van erkende arbeidsongeschiktheid de uitoefening van het politiek mandaat te hervatten, dient de betrokken sociaal verzekerde uiterlijk de laatste werkdag voorafgaandelijk aan de werkhervatting deze werkhervatting aan het ziekenfonds mee te delen en de toelating voor deze werkhervatting aan de adviserend arts te vragen.

De adviserend arts kan slechts de toelating verstrekken als de betrokken sociaal verzekerde een vermindering van het vermogen van ten minste 50 % op medisch vlak behoudt en de werkzaamheid verenigbaar is met de aandoening van de betrokken sociaal verzekerde.

1. Bulletin nr. 024, Kamer, gewone zitting 2024-2025, blz. 199.

Zowel de verzekeringsinstelling als de Dienst voor administratieve controle van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering beschikken over de bevoegdheid om de nodige controles te verrichten.

3. In het kader van een toegelaten activiteit tijdens de periode van arbeidsongeschiktheid kan een gerechtigde zijn uitkeringen, zonder vermindering, cumuleren met de inkomsten uit:

- een mandaat van gemeenteraadslid
- een mandaat van lid van de raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, met uitsluiting van het mandaat van voorzitter van die raad
- een functie van rechter in sociale zaken, van rechter in handelszaken of van raadsheer in sociale zaken.

Deze gerechtigden vallen niet onder het toepassingsgebied van artikel 230 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996, dat de cumulatierегeling van inkomsten uit een toegelaten activiteit met de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen verduidelijkt.

In de onderstaande tabel wordt voor deze categorie het aantal langdurig arbeidsongeschikte gerechtigden met een lopende toelating op 31 december aangegeven, voor de periode 2020-2022 en voor loontrekkenden en zelfstandigen samengeteld. De cijfers worden verder opgesplitst naar gewest. Het gewest wordt bepaald op basis van de woonplaats van de gerechtigde.

Aantal invalide gerechtigden met een lopende toelating op 31 december – 2020-2022 – naar gewest – Gerechtigden die niet onder het toepassingsgebied van artikel 230 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 vallen:

Aantal gerechtigden	2020	2021	2022
Brussel	12	14	12
Vlaanderen	127	76	82
Wallonië	73	53	64
Totaal	212	143	158

In totaal zijn er 158 langdurig arbeidsongeschikte gerechtigden die een lopende toelating bezitten op 31 december 2022 voor het uitoefenen van een activiteit die niet onder het toepassingsgebied van artikel 230 valt. Het is echter niet mogelijk om in dit totaal het aantal gerechtigden te identificeren die een toegelaten activiteit als gemeenteraadslid uitoefenen.

Een gerechtigde die tijdens de periode van arbeidsongeschiktheid een deeltijdse activiteit als schepen of burgemeester wenst uit te oefenen, dient hiervoor een toelating aan te vragen bij de adviserend arts als bezoldigd loontrekkende of bezoldigd zelfstandige. We beschikken echter niet over de nodige informatie om de gerechtigden die een dergelijke activiteit uitoefenen apart te identificeren.